LIETUVOS RESPUBLIKOS AMBASADA PIETŲ AFRIKOS RESPUBLIKOJE

AKTUALIOS EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ

2026 m. kovo 12 d.

DATA	PATEIKIAMOS INFORMACIJOS APIBENDRINIMAS	INFORMACIJOS ŠALTINIS	PASTABOS
Lietuvos verslo plėtrai aktuali informacija			
2026-02-02	Pietų Afrikos Itac preliminariai nusprendė neįvesti laikinųjų apsauginių muito priemonių atsparaus korozijai plieno ritinėlių importui, nepaisant staigaus importo augimo, kuris daro spaudimą vietinei pramonei. Nustatyta, kad nors grynasis pelnas ir kainos patiria spaudimą, kiti rodikliai – pardavimai, gamyba, užimtumas – išlieka stabilūs, todėl skubių priemonių nereikia.	Itac decides against provisional safeguard duties on imports of corrosion-resistant steel coil	Pietų Afrikos Itac atsisako laikinųjų apsauginių muito priemonių atsparaus korozijai plieno ritinėlių importui
Bendra ekonominė informacija			
2026-02-03	PAR mokesčių sistema yra stipriai priklausoma nuo nedidelės įmonių grupės – vos 1 195 įmonės kasmet sumoka daugiau nei 200 mlrd. randų pelno mokesčio, sudarančio 66% visų įmonių mokesčių. Tai daro pelno mokestį labiausiai koncentruotu valstybės pajamų šaltiniu, tačiau kartu ir itin pažeidžiamu išoriniams ekonominiams šokams. Dėl tokios koncentracijos mokesčių didinimas gali net sumažinti valstybės pajamas, nes įmonės stengiasi mažinti mokestinę naštą. Nors pelno mokestis išlieka trečiu pagal dydį pajamų šaltiniu po gyventojų pajamų mokesčio ir PVM, jo indėlis per pastarąjį dešimtmetį mažėja – 2024/25 m. finansiniais metais sudarė 17,4% valstybės pajamų, ženkliai mažiau nei 26,7% 2008/09 m. Šią tendenciją lėmė ekonomikos stagnacija ir elektros tiekimo trikdžiai („load-shedding“), kurie ribojo įmonių pelningumą. Nuo 2024 m., sumažėjus elektros tiekimo sutrikimams ir išaugus vartojimui, pelno mokesčio surinkimas pamažu didėja. Ekonomikos struktūra taip pat pasikeitė – finansų, draudimo, nekilnojamojo turto ir verslo paslaugų sektorius 2024/25 m. sudarė daugiau nei 37% viso pelno mokesčio, aplenkdamas tradicinį kalnakasybos sektorių, kuris pastaruosius 20 metų patiria nuolatinį spaudimą ir mažėjančias pajamas.	Only 0.1% of companies pay 66% of all corporate income tax in South Africa – Daily Investor	Tik 0,1% įmonių sumoka 66% viso pelno mokesčio
2026-02-02	Šį sezoną PAR kaštai vaisių eksportui dėl Keiptauno miesto konteinerių terminalo (CTCT) nuolatinių veiklos problemų viršijo 350 mln. randų. Nepaisant Transnet pažadų pagerinti uosto veiklą, eksporto vėlavimai priverčia eksportuotojus naudoti kitus uostus ir patirti papildomas išlaidas, o vaisių kokybė bei kainos smunka. CTCT struktūrinės problemos apima žmogiškųjų išteklių valdymą, sveikatos ir saugos kontrolę, įrangos bei infrastruktūros trūkumus, operacijų procesų ir komunikacijos silpnybes. Šios sistemos nesėkmės kelia grėsmę eksportui, darbo vietoms kaimuose ir Pietų Afrikos reputacijai kaip patikimos vaisių tiekėjos. Pramonė vis dar siekia palaikyti uosto atsigavimą, tačiau reikalauja koordinuotos, ekspertų vadovaujamos pertvarkos su griežta atsakomybe ir privataus sektoriaus įsitraukimu.	Fruit industry loses R350 million this season due to Cape Town port's operational failures	Keiptauno uosto problemos atneša vaisių pramonei R350 mln. nuostolių šį sezoną
2025-02-06	Kinijos Prekybos ministerija paskelbė, kad suteikė Pietų Afrikai visiškai nulinius muito tarifus visoms eksporto prekėms pagal naują partnerystės susitarimą, tačiau pasak ES delegacijos, tai yra tik pats	China grants South Africa	Kinija galimai įvedė nulinius

	pirminis susitarimas ir nėra aišku, dėl jo įsigaliojimo. Tokius susitarimus Kinija siekia turėti su visomis Afrikos šalimis. Susitarimas buvo pasirašytas vasario 6 d. Pekine vykusioje 9-oje Kinijos–Pietų Afrikos bendrosios ekonomikos ir prekybos komisijos sesijoje, kurią vedė Kinijos prekybos ministras Wang Wentao ir Pietų Afrikos prekybos, pramonės ir konkurencijos ministras Parks Tau. Šis susitarimas leidžia Pietų Afrikai ilgalaikėje perspektyvoje naudotis stabiliomis ir numatomomis institucinių garantijų sąlygomis, skatinti eksporto augimą, plėtoti pramoninę veiklą bei pritraukti Kinijos investicijas į šalį. Abi pusės taip pat įsipareigojo gilinti dvišalę ir daugiašalę ekonominę bei prekybinę partnerystę, remiantis Pasaulio prekybos organizacijos taisyklėmis, stiprinti investicijų bendradarbiavimą automobilių, kasybos, žemės ūkio ir naujosios energetikos sektoriuose bei kurti stabilias ir atsparias pramonės bei tiekimo grandines.	100% zero-tariff access to its market under new partnership deal - Global Times	muito tarifus PAR eksporto prekėms
2026-02-07	Afrikos didžiausia privačioji gynybos įmonė, Pietų Afrikos Paramount Group, plečia savo veiklą į **Ukrainos** bepėdžių transporto priemonių rinką, pristatydama naują OWL modelį, pritaikytą vietos sąlygoms su sustiprinta apsauga nuo minų, artilerijos skeveldrų ir mažo kalibro ginklų šūvių. Plėtra vykdoma per Europos dukterinę įmonę *Paramount Greece* ir vietinį partnerį *Military Armored Company HUB (MAC HUB),* atspindinti Afrikos įtakos didėjimą globaliose gynybos tiekimo grandinėse. Šis žingsnis atspindi, kad Pietų Afrikos įmonės prisideda prie modernių, kovoms pritaikytų bepėdžių platformų tiekimo Europos konfliktų zonoms.	Africa's largest private defence company moves to supply Ukraine with new armoured vehicle | Business Insider Africa	Pietų Afrikos Paramount Group plečia savo veiklą į Ukrainos bepėdžių transporto priemonių rinką
2026-02-06	PAR valstybinė plėtros finansų institucija, *Industrial Development Corporation (IDC),* skyrė 20 mln. JAV dolerių investiciją Zandkopsdrift projektui *North Cape*, siekdama plėtoti retųjų žemės elementų ir baterijų klasės mangano gamybą nuo 2030 metų. Projektas Europos Sąjungos pripažintas strateginiu ir padės sumažinti priklausomybę nuo Kinijos kritinių mineralų rinkoje. IDC parama finansuos išsamias galimybių studijas, o bendradarbiavimas su Europos partneriais užtikrins dalies produkcijos perdirbimą Europoje.	Africa's richest country backs rare earths project with $20 million as EU seeks China alternatives | Business Insider Africa	Pastangos sumažinti priklausomybę nuo Kinijos kritinių mineralų rinkoje
2026-02-10	Pietų Afrika nuo 1995 m., kai dar buvo viena mažiausiai korumpuotų šalių pasaulyje (tuomet 21 vieta tarp 182 šalių), smarkiai pablogino savo pozicijas. 2025 m. „Corruption Perceptions Index" šaliai suteikė 41 balą iš 100, o tai reiškia 81 vietą iš 182 šalių – žemiau pasaulinio vidurkio (42) ir žemiau vidurkio tarp ribotų demokratijų (47). Ekspertai pažymėjo, kad toks balas rodo nepakankamą šalies vadovų dėmesį kovai su korupcija, o nesugebėjimas stiprinti įstatymų ir užtikrinti skaidrumo dar labiau apsunkino pilietinės visuomenės bei pranešėjų veiklą. Nepaisant to, buvo ir teigiamų ženklų – Pietų Afrika 2025 m. buvo pašalinta iš FATF „pilkosios" sąrašo, o šalies teisėsaugos institucijos nagrinėjo korupcijos bylas per konstitucines komisijas.	South Africa went from one of the least corrupt countries to one of the worst – Daily Investor	Pietų Afrika – 81 vieta korupcijos indekse 2025 m.
2026-02-11	Tarptautinis valiutos fondas (TVF) paragino Pietų Afriką priimti aiškesnę ir griežtesnę vyriausybės skolos ribą, įspėdamas, kad nors šalies ekonomika pamažu gerėja, rizikos jos prognozei išlieka nepalankios. TVF ataskaitoje „Article IV" pažymėta, kad 2012 m. įvestos išlaidų lubos nepastebimai sustabdė skolos augimą, todėl rekomenduojama nustatyti formalų mechanizmą, siekiant vidutiniu laikotarpiu sumažinti skolos lygį iki maždaug 70% BVP, o	IMF urges South Africa to adopt clearer debt rule | Reuters	TVF ragina Pietų Afriką nustatyti aiškią ir griežtą vyriausybės skolos ribą

	ilgalaikėje perspektyvoje – iki 60%. TVF nurodė, kad toks veiksmas padėtų sumažinti skolinimosi kaštus. Prognozuojama, kad 2026 m. Pietų Afrikos ekonomikos augimas sieks 1,4%, o infliacija turėtų sumažėti iki 3% iki 2027 m. pabaigos.		
2026-02-15	Prezidentas Ramaphosa pranešė, kad Pietų Afrika naudos pažangias technologijas, įskaitant dirbtinį intelektą (AI) ir duomenų analizę, kovai su neteisėta prekyba ir kontrabanda. Šalis steigia Nacionalinę programą kovai su neteisėta ekonomika, kuri sujungs svarbias valstybės institucijas ir privačias įmones, siekiant kontroliuoti rizikingiausias sritis, tokias kaip tabakas, kuras, alkoholis ir kiti padirbti produktai.	Ramaphosa Says South Africa Will Use AI to Combat Illicit Trade - iAfrica.com	Pietų Afrika pasitelks AI kovai su neteisėta prekyba
2026-02-16	„Toyota“ pristatė strategiją, kaip stiprinti Pietų Afrikos automobilių sektorių. Pagrindiniai tikslai – stiprinti vietinę pramonės konkurencingumą, prisitaikyti prie globalios rinkos svyravimų ir skatinti perėjimą prie naujos energijos transporto priemonių (NEV). Iššūkiai: didelės energijos sąnaudos, logistikos apribojimai, darbo sąnaudų augimas bei ankstyvoji deindustrializacijos rizika.	Toyota’s plan to rescue South Africa’s car industry – TopAuto	„Toyota“ planai gelbėti Pietų Afrikos automobilių pramonę
2026-01-14	Nepaisant JAV pasitraukimo iš Teisingos energetikos pertvarkos partnerystės (JETP) 2025 m. pradžioje, Pietų Afrika ir likę tarptautiniai partneriai toliau nuosekliai įgyvendina energetikos transformaciją. Tarptautinė partnerių grupė (JK, ES, Vokietija, Prancūzija, Nyderlandai ir Danija) patvirtino tvirtą politinę ir finansinę paramą – bendri įsipareigojimai siekia 13,7 mlrd. JAV dolerių, įskaitant daugiašalių plėtros bankų lėšas. Per 2025 m. padaryta pažanga energetikos rinkos reformose, atsinaujinančios energetikos plėtroje ir elektros perdavimo tinklų stiprinime, sudarant prielaidas 2026 m. pradėti veikti didmeninei elektros rinkai. Vyriausybė išlaiko politinį palaikymą pertvarkai, patvirtino naujus energetikos planavimo dokumentus ir klimato tikslus, o JETP finansavimo platforma jau padeda sutelkti investicijas ir remti socialiai teisingą perėjimą, ypač anglies regionuose, tokiuose kaip Mpumalangos provincija.	South Africa advances just energy transition despite US withdrawal – The Mail & Guardian	Nuosekliai įgyvendinama energetikos transformacija, nepaisant Jav pasitraukimo
2026-02-24	Vasario 25 d Finansų ministras Enoch Godongwana pabrėžė, kad valstybės skola stabilizuosis ties 76,2% BVP 2025/26 m., o biudžeto deficitas prognozuojamas susitraukti iki 3,5% BVP iki 2027/28 m. Pirminis biudžeto perteklius turėtų augti iki 0,9% BVP, o vėliau – iki 2,3% 2028/29 m. Ministras akcentavo, kad atsakinga fiskalinė politika, struktūrinės reformos ir efektyvesnis viešųjų išlaidų valdymas sudaro pagrindą spartesniam ekonomikos augimui, darbo vietų kūrimui, investicijų pritraukimui ir socialinių paslaugų stiprinimui. Skolos stabilizavimas leidžia mažinti aptarnavimo kaštus, didina valstybės finansinį lankstumą ir patikimumą, taip stiprinant šalies ekonominį tvarumą bei gerinant gyventojų gyvenimo kokybę.	speech.pdf	Metinis biudžeto pristatymas
2026-02-28	Korejos „South Power Consortium“ kreipėsi į eThekwini savivaldybę, norėdama statyti dirbtinio intelekto duomenų centrą Amanzimtoti miestelyje, žadėdama investicijas iki 159 mlrd.	Korean company wants to build a billion-rand data	Pietų Afrikoje planuojamas milijardinės

	randų. Projektas taip pat žadėtų darbo vietas statybos sektoriuje ir nuolatinius darbo pasiūlymus bei tarptautinį technologinį įdirbį regionui. Tačiau Demokratinis aljansas (DA) išreiškė susirūpinimą dėl skaidrumo stokos. Politikai teigia, kad informacija apie projekto naudą vietos gyventojams, energijos ir vandens sąnaudas bei aplinkosaugos poveikį yra neaiški.	centre in popular South African holiday town – MyBroadband	vertės Korėjos duomenų centras kelia susirūpinimą dėl skaidrumo ir aplinkosaugos

Parengė:

Karolina Astrauskaitė, LR ambasados Pietų Afrikos Respublikoje trečioji sekretorė,
tel. +27 74 130 3321, el. paštas karolina.astrauskaite@urm.lt